

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čakovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Posredovanje Amerike za mir v Evropi

Vest o prihodu ameriških odposlancev

Združene ameriške države so izpustile proti Evropi mirovnega goloba z izjavo ameriškega zunanjega ministra Hulla, da pride v kratkem v Evropo pomočnik ameriškega zunanjega ministrstva Sumner Welles. S tem potovanjem je v zvezi novo mirovno prizadevanje predsednika Zedinjenih držav Roosevelta. Istočasno z Wellesom bo odpotoval v Evropo tudi posebni predstavnik predsednika Roosevelta pri Vatikanu Taylor.

Italija in Nemčija veseli

V italijanskih političnih krogih je vzbudilo Wellesovo poslanstvo izredno veliko pozornost in merodajni italijanski krogi zlasti cenijo to, da je za prvo postajo Wellesovega potovanja izbran ravno Rim. V Rimu bo Welles nadvse dobrodošel in bo dobil tudi dragocena obvestila, ki jih bo lahko uspešno izkoristil na svoji nadaljnji poti. Dalje prevladuje v Rimu prepričanje, da je istočasni prihod Taylora v Vatikan dokaz, kako veliko važnost pripisuje Amerika obema Rimoma. Glede uspeha ameriških odposlancev pa so v Italiji zelo nezaupljivi.

Ameriškega mirovnega goloba je najbolj vesela Nemčija. Voditelji narodno-socialistične stranke v Nemčiji si prizadevajo, da bi ohranili nemškemu narodu prepričanje, da se evropska vojna prav za prav še ni začela in

da bo vodja rajha znal rešiti Nemčijo iz sedanjega položaja. Nemci še vedno verujejo v Hitlerjevo svečano izjavo, da bo Nemčiji ohranil mir. Precej trdno je tudi prepričanje med Nemci, da bo prišlo do poravnave sedanjega spora, ne da bi izgubila Nemčija kaj od tega, kar si je pridobila in priborila do sedaj.

V vodilnih nemških krogih vlada pripravljenost za kompromisno rešitev spora in so zelo zadovoljni z novim Rooseveltovim mirovnim poskusom. Prepričani so, da bo vzporedno z Rooseveltom tudi Italija ponovila svoja mirovna prizadevanja.

Nerazpoloženje vlada med vodilnimi Nemci radi ameriškega mirovnega truda za mir le radi tega, ker bo Welles posetil samo evropske države, ne pa tudi nemško zaveznico — sovjetsko Rusijo.

Kaj pa Francija in Anglija?

Kakor hitro se je raznesla po Evropi vest o najnovšem prizadevanju predsednika Roosevelta za mir, je zavzelo tozadevno tudi francosko in angleško časopisje v imenu svojih vlad odločno stališče.

Francozi pravijo, da so zavezniki za mir, ki mora sloneti na svobodi in enakosti. Enkrat za vselej se mora odstraniti politika nasilja, ki je glavna ovira resničnega miru. To se da doseči — po mnenju francoskega časopisja — samo s popolno zmago zaveznikov.

Samo s tako zmago se lahko zagotove jamstva, brez katerih bi bil vsak mir le začasno premirje. Tega stališča zavezniki ne bodo nikoli spremenili. Med predpogoje, ki jih mora Nemčija izpolniti, preden je sploh mogoče govoriti o mirovnih pogajanjih, spada — tako piše francosko časopisje — osvoboditev Čehov, Poljakov in Avstrijcev. Dokler je le en nemški vojak na češkem, poljskem in avstrijskem ozemlju, tako dolgo ne more biti niti govora o mirovnih pogajanjih. Češkoslovaška, Poljska in Avstrija se morajo obnoviti in popraviti se morajo vse krivice, ki so jih pretrpele te države.

Še dalje kot francosko časopisje gre angleško, ki poudarja, da zavezniki tako dolgo ne morejo skleniti z Nemčijo nikakega premirja, dokler ni Nemčija povsem premagana. Kadar koli je bila Nemčija v zgodovini zmagovita, je naložila poraženemu nasprotniku brezobzirne pogoje in ga je ponižala do skrajnosti. Enako morajo — tako piše angleško časopisje — sedaj postopati zavezniki, če si hočejo zagotoviti trajen mir. To je treba naglasiti tudi sedaj, ko prihaja v Evropo odposlanec Roosevelta. Nobenega dvoma ni, da bodo vsi, katerim je do resničnega in trajnega miru, to stališče zaveznikov odobrili. Vsak drugačen mir bi — po mnenju angleškega časopisja — pomenil le začasno odgoditev končnega obračuna!

Kaj pravijo Angleži o blokadi Nemčije?

Kakor znano, vodita Anglija in Francija proti Nemčiji gospodarsko vojno s poostreno zaporo ali blokado na morju.

Nemški vodilni politiki poudarjajo v svojih govorih, da je pomorska zapora nečloveški način vojne, ker zadene čisto nedolžne žene ter otroke s pomanjkanjem ter lakoto.

Angleži pobijajo to nemško obdolžitev s trditvijo, da noče blokada zadeti nemške prehrane, ampak nemško oboroževalno industrijo. Kemija je danes tako daleč, da predeluje vse vrste masti v razstrelivne snovi. Razne maščobe nudijo glicerin, ki daje osnovo za močno razstrelivo nitroglicerin. Od tod pomanjkanje maščobe v Nemčiji še pred pomorsko zaporo. Dalje dokazujejo Angleži: Če ravno je bilo leta 1938. v vsej preskrbi Nemčije 281.000 ton več maščobne snovi kakor leta 1933., je bilo od tega le 90.000 ton na razpolago ljudski prehrani.

Dalje očitajo Angleži Nemcem, da proizvajajo iz žita, krompirja in sladkorja alkohol, ki je potreben kot raztopilno sredstvo za eksplozivne snovi pri tankih in težkih tovornih avtomobilih. Aceton (se potrebuje pri izdelavi smodnika iz nitroglicerina) in glicerin se pridobivata iz pšenice in sladkorja. Že v svetovni vojni je proizvajala Nemčija velike količine glicerina iz sladkornih raztopin.

Končno pa pravijo Angleži v obrambo pomorske zapore, da se lahko vse žito posredno pretvori v strelivo, ker ga uporabljajo za

krmo živine, katere maščobe gredo za vojno industrijo.

Ribe, mleko, jajca, suho sadje in zelenjava, vse je primerno za proizvajanje razstreliva. Po zgornji razlagi — pravijo Angleži —

pomorska blokada ne zasleduje cilja izstradanja nemških žen in otrok, ampak hoče samo odtegniti Nemčiji za vojno uporabne kemične proizvode. Angleško-francoska zapora hoče prisiliti nasprotnika, da bo proizvajal manj streliva, bomb in topov, pač pa več msla za matere in otroke.

Finska bo glavno bojišče

Prostovoljci, ki so jih razni narodi obljubljali Fincem v njihovem junaškem boju, v vedno večjem številu prihajajo na Finsko. Med tistimi, ki bodo v bližnji bodočnosti poslani Fincem v pomoč, so tudi Poljaki. Finska se torej vedno bolj razvija v mednarodno bojišče. Angleški listi že tudi obrazložujejo namene, ki jih imata zapadni velesili s Finsko.

Angleži in Francozi bi namreč radi glavno pozornico bojov iz zahoda (iz območja Maginot-Siegfriedovih utrd) prenesli na evropski vzhod, kjer bi pomerili svoje sile z Nemčijo in njeno zaveznico sovjetsko Rusijo. Hkrati naj bi se tudi francoski general Weygand iz Sirije, kjer ima zbrano armado, pomaknil v območje Črnega morja.

Francoski ministrski predsednik zastopnik — podeželja

Enega od najožjih sodelavcev francoskega ministrskega predsednika Edvarda Daladierja so vprašali, katera stran Francije je v sedanjem voditelju Francije najbolj utelešena. Odgovor se glasi: »Daladier, mož čistega kmetijskega pokolenja, zastopa predvsem deželo, dobro ter bogato francosko zemljo. Kot pristen kmet veruje Daladier trdno v zasebno lastnino in predvsem pa na podeželsko

urejeno posest. Kot pravi kmet ima tudi smisel za trdo delo, predvsem za vztrajno obdelavo zemlje. On hoče to, kar ima, tudi obdržati. Kot kmet je obenem demokrat. On se poteguje za svoje lastne pravice, istočasno pa tudi za enakost z ozirom na svoje soljudi. Kakor večina kmetov je tudi Daladier nekoliko zaprt in nezaupljiv. On si tesno zapira — kakor pravijo Francozi — svoj ovratnik.«